

SCENARIUSZ LEKCJI POKAZOWEJ

opracowany w ramach projektu pt. „Szkoła Ćwiczeń w gminie Barcin”

numer POWR.02.10.00-00-3011/20

Nr i obszar przedmiotowy	Część III - obszar przyrodniczy
Nazwa przedmiotu	Edukacja przyrodnicza
Poziom nauczania	Klasy I-III szkoły podstawowej
Liczba godzin lekcyjnych	2 godziny
Klasa	IIc
Imię i nazwisko Autora/-ki/Autorów	Monika Wardęcka
Nazwy szkoły:	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Brzechwy
Temat lekcji:	Co w trawie piszczy?

I. Wstęp do scenariusza (wprowadzenie merytoryczne):

Edukacja przyrodnicza w klasach I-III ma na celu zbliżenie dziecka do świata przyrody, ukształtowania opiekuńczego stosunku do roślin i zwierząt, a w szczególności zrozumienie miejsca i roli człowieka w przyrodzie. Kształtowanie właściwych postaw wobec środowiska naturalnego należy rozpocząć od najmłodszych lat. Jednym ze skutecznych czynników aktywizujących jest kontakt z przyrodą zarówno poprzez obserwacje bezpośrednie, czyli obcowaniem z naturą, jak i pośrednią z wykorzystaniem zdjęć czy filmów przyrodniczych.

Cele kształcenia – wymagania ogólne edukacji wczesnoszkolnej zostały opisane w odniesieniu do czterech obszarów rozwojowych dziecka: fizycznego, emocjonalnego, społecznego i poznawczego. Wymagania ogólne w zakresie poznawczego obszaru rozwoju, wskazują między innymi na następujące osiągnięcia ucznia:

- umiejętność obserwacji faktów, zjawisk przyrodniczych, społecznych i gospodarczych, wykonywania eksperymentów i doświadczeń, a także umiejętność formułowania wniosków i spostrzeżeń;
- umiejętność rozumienia zależności pomiędzy składnikami środowiska przyrodniczego.

Analizowana lekcja, która zostanie przeprowadzona wśród uczniów klasy drugiej, jest przykładem realizacji wyżej wymienionych zapisów podstawy programowej. W trakcie zajęć uczestnicy, poprzez zróżnicowane działania edukacyjne, poszerzą swoją wiedzę na temat roślin i zwierząt występujących na łące, a także dowiedzą się, jak ważne jest dbanie o środowisko naturalne. Lekcja będzie połączeniem edukacji przyrodniczej z edukacją plastyczno - techniczną. Warto zwrócić uwagę młodych ludzi na to, że motyw łąki wykorzystywany jest w literaturze, muzyce i malarstwie. Często wielcy artyści czerpią swoje inspiracje właśnie z natury. Dlatego na zajęciach zostaną zaprezentowane niektóre dzieła słynnych malarzy. Na podstawie wiedzy teoretycznej zdobytej podczas zajęć i własnych doświadczeń, każdy uczeń wyrazi swoje odczucia i wrażenia estetyczne za pomocą farby i pędzla. Autorem cyklu uczenia się przez doświadczenie jest David Kolb, który traktował nauczanie jako sekwencję czterech powtarzających się etapów: doświadczenia, refleksji, teorii i praktyki. Etapy te można przeprowadzić w różnej kolejności bądź je przeplatać. Model uczenia się przez doświadczenie opiera się na aktywnym przyswajaniu wiedzy. Wiedza teoretyczna nie stanowi tu kluczowego elementu, najistotniejsze jest rozwijanie praktycznych umiejętności uczniów oraz krytycznego myślenia. W procesie uczenia się nie można oddzielić myślenia od działania i przeżywania, dlatego tak istotne jest, aby uczeń miał szansę doświadczać różnych form aktywności w trakcie lekcji, wówczas istnieje szansa na trwałe przyswojenie wiedzy. Uczniowie będą mieli możliwość poszukiwania, analizowania, wnioskowania i rozwiązywania problemów indywidualnie, lub zespołowo. Nauczyciel wcieli się w rolę organizatora środowiska uczenia się, natomiast uczniowie poprzez stworzenie im odpowiednich sytuacji dydaktycznych odkryją znaczenie ekosystemu łąki w życiu roślin, zwierząt i ludzi. Uczniowie po lekcji powinni mieć głęboko

uwewnętrzną świadomość tego, jaki wpływ wywierają na środowisko i jakie niesie to za sobą konsekwencje, dlatego należy zacząć od poznania tego, co mają chronić.

**II. Zagadnienie metodyczne stanowiące podstawę przygotowania lekcji /
cele dla praktykanta/młodego nauczyciela w zakresie rozwijania
kompetencji metodycznych**

Struktura i elementy lekcji

1. Określanie i wyjaśnianie uczniom celów uczenia się i kryteriów sukcesu -
świadomość celów powoduje u uczniów świadomość uczenia się, nadaje sens uczestniczenia w lekcji. Cele lekcji powinny być sformułowane w języku zrozumiałym dla uczniów, co da im odpowiedź na pytanie: po co uczą się danego materiału i jak można nabytą wiedzę wykorzystać w codziennym życiu.
2. Dobór metod, technik i form pracy oraz doskonalenie kompetencji kluczowych - w procesie kształcenia ważne jest, aby aktywność uczniów przewyższała aktywność nauczyciela. Im bardziej różnorodne sytuacje dydaktyczne występują na lekcji, tym efektywniejszy staje się proces uczenia. Zastosowanie metod opierających się między innymi na samodzielnym dochodzeniu do wiedzy oraz na pracy w grupie, komunikacji w zespole, samoocenie, ocenie koleżeńskiej sprzyja, również rozwijaniu tzw. kompetencji kluczowych uczniów, a bez ich kształtowania młody człowiek nie poradzi sobie w dzisiejszym, trudnym i ciągle zmieniającym się świecie.
3. Treści nauczania – wymagania szczegółowe uwzględnione na lekcji zgodne z programem nauczania. W rozdziale III i IV wyszczególnione zostały wszystkie poszczególne wymagania, które doskonalone będą w trakcie lekcji.
4. Zastosowanie strategii oceniania kształtującego - nauczyciel na omawianej lekcji będzie stosował strategię oceniania kształtującego (zapoznaje dzieci z celami lekcji i kryteriami sukcesu, stosuje uczenie się we współpracy, prowadzi z uczniami dialog oraz udziela informacji zwrotnej). Zatem zadaniem nauczyciela będzie budowanie

wewnętrznej motywacji ucznia, tworzenie przyjaznej atmosfery podczas zajęć, wzmacnianie poczucie własnej wartości u uczniów oraz pozwalanie uczyć się na błędach.

III. Dział programowy z podstawy programowej/zagadnienia programowe

Edukacja przyrodnicza

1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska przyrodniczego.
2. Osiągnięcia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i odpoczynku.
3. Osiągnięcia w zakresie rozumienia przestrzeni geograficznej.

IV. Treści nauczania/uczenia się - wymagania szczegółowe z podstawy programowej

2.0-1.1 rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną.

2.0-1.2 rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów, takich jak: łąka, jezioro, rzeka, morze, pole, staw, las, las gospodarczy; określa składowe i funkcje ekosystemu na wybranym przykładzie, np. las, warstwy lasu, polany, torfowiska, martwe drzewo w lesie.

2.0-1.3 rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka się w polskim środowisku przyrodniczym.

2.0-2.4 dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia.

2.0-3.1 określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy, opisuje charakterystyczne formy terenu, składniki przyrody, charakterystyczne miejsca, np. miejsca pamięci narodowej, najważniejsze zakłady pracy, w tym ważniejsze przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, interesujące zabytki, pomniki, tereny rekreacyjne, parki krajobrazowe, parki narodowe.

V. Cele ogólne lekcji (kierunki dążeń pedagogicznych w obszarze wiadomości, umiejętności, postaw)

Obszar wiedzy

- Poznanie przez uczniów roślin i zwierząt występujących na łące.
- Zrozumienie znaczenia łąki w ekosystemie.

Obszar umiejętności

- Kształtowanie umiejętności rozpoznawania roślin i zwierząt występujących na łące.
- Doskonalenie opisu słownego wybranych zwierząt i roślin.
- Doskonalenie umiejętności współpracy w grupie.

Obszar postaw

- Uświadomienie i rozbudzenie postawy proekologicznej wynikającej z potrzeby dbania o zasoby przyrody.
- Przyjmowanie postawy szacunku do środowiska przyrodniczego.

VI. Cele ucznia sformułowane jako czynności / wymagania

Uczeń potrafi

- Nazywać rośliny i zwierzęta występujące na łące.
- Wymienić przynajmniej pięciu mieszkańców łąki.
- Zilustrować łąkę zgodnie z instrukcją.
- Przewidzieć skutki niewłaściwej postawy wobec przyrody ożywionej oraz wyciągnąć wnioski.

Cele sformułowane w języku ucznia

- Rozpoznasz rośliny i zwierzęta występujące na łące.
- Weźmiesz udział w zabawie muzyczno - ruchowej.
- Dowiesz się jaką rolę odgrywa łąka w przyrodzie.
- Rozwiążesz zagadki dotyczące mieszkańców łąki.
- Namalujesz według własnego projektu łąkę oraz wykorzystasz informacje zdobyte na lekcji.

VII. Metody/techniki pracy z uczniami oraz wskazanie, jakie kompetencje kluczowe uczniowie kształtują/doskonalą podczas lekcji:

W celu zapewnienia jak najlepszych efektów kształcenia wykorzystano następujące metody uczenia się:

- Słowne - pogadanka, rozmowa kierowana, swobodne wypowiedzi uczniów.
- Oglądowe - pokaz, obserwacja.
- Praktycznego działania - wykonywanie obrazu łąki.
- Aktywizujące - zabawy integrujące z chustą animacyjną.

Formy pracy

Indywidualna, grupowa, praca w parach.

W trakcie lekcji doskonalone będą następujące kompetencje kluczowe:

- *Kompetencje w zakresie nauk przyrodniczych*

Działania uczniów:

- Wykorzystują i analizują dostępne materiały.
- Poszerzają swoją wiedzę przyrodniczą.
- *Kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się.*

Działania uczniów:

- Współpracują w zespole.
- Wykorzystują zdobyte informacje w życiu codziennym.
- Dokonują samooceny.
- *Kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji*

Działania uczniów:

- Wyrażają własne myśli, uczucia, opinie (w mowie lub piśmie).

- Porządkują, wyszukują potrzebne informacje oraz wyciągają wnioski.
- *Kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej*

Działania uczniów:

- Wyrażają siebie poprzez różnorodne środki z wykorzystaniem wrodzonych zdolności.
- Wykorzystują przyswojoną wiedzę w praktyce.
- Budują świadomość lokalnego, narodowego dziedzictwa kulturalnego.

VIII. Środki dydaktyczne (wykorzystane przez uczniów oraz przez nauczyciela):

Środki dydaktyczne

Zdjęcia roślin łąkowych (puzzle), zdjęcia zwierząt łąkowych (puzzle), podpisy do zdjęć, farby, folie, stretch, pendrive, odtwarzacz CD, klepsydra - odmierzająca czas, patyczki z imionami, pojemniki (zielony, żółty, czerwony), chusta animacyjna, klepsydry odmierzające czas (15 min, 30 min.)

IX. Przebieg lekcji

I Część wstępna

1. Czynności organizacyjno – porządkowe

a) powitanie, sprawdzenie obecności.

Wprowadzenie do tematu zajęć:

▪ ***Zagadka muzyczna***

Uczniowie słuchają odgłosów związanych z łąką - próbują odgadnąć, co oznacza dany dźwięk.

▪ ***Rozmowa kierowana z uczniami***

Nauczyciel zadaje pytania:

N: co to jest łąka?

N: jak wygląda łąka?

N: jakie zwierzęta spotykamy na łące ?

N: jakie rośliny rosną na łąkach?

N: jakie korzyści mamy z łąk?

N: dlaczego człowiek potrzebuje łąki?

Chętni uczniowie udzielają odpowiedzi na pytania. Nauczyciel prowadzi rozmowę w taki sposób, aby wyjaśnić uczniom, że łąka jest półnaturalnym ekosystemem, tworzącym zbiorowisko wieloletnich traw i ziół, stanowiącym jednocześnie siedlisko życia różnych gatunków zwierząt.

- **Podanie celu zajęć oraz wymagań**

Wyjaśnienie uczniom celu zajęć: *poznanie wybranych roślin i zwierząt łąkowych oraz zrozumienie znaczenia łąki w życiu człowieka*. Podanie pytania kluczowego, które brzmi: *Dlaczego powinniśmy chronić łąki?*

II Część właściwa

1. Realizacja tematu

- **Rozpoznawanie roślin i zwierząt występujących na łące**

Losowy podział klasy na grupy - dzieci kolejno losują ilustracje kwiatów i owadów, te same gatunki tworzą jeden zespół. Każda grupa z przygotowanych puzzli układa rośliny i zwierzęta łąkowe oraz wyszukuje w atlasach przyrodniczych ciekawostek na ich temat. Zdobyte informacje wykorzystane zostaną w kolejnym ćwiczeniu.

- **Wykonanie lapbooka z przygotowanych materiałów**

Uczniowie w dalszym ciągu pracują w wylosowanych wcześniej zespołach. Otrzymują ilustracje oraz szablony do wykorzystania. Będą mogli również użyć ciekawostek wyszukanych w atlasach przyrodniczych. Zadanie będzie polegało na stworzeniu lapbooka pt. "Co w trawie piszczy". W wyznaczonym czasie wykonują wspólnie zadanie, dzieląc się obowiązkami i rolami. Po upływie wyznaczonego czasu prezentują i omawiają efekty swojej pracy.

- **Kolorowa łąka - ruchowe zabawy dydaktyczne z chustą animacyjną**

Dzieci wychodzą przed klasę i stają wokół chusty animacyjnej, każdemu z nich nauczyciel nadaje nazwę poznanego na zajęciach zwierzęcia bądź rośliny.

Zabawa pierwsza - łąkowe zwierzęta - uczniowie wachlują chustą animacyjną. Nauczyciel wymawia kolejno nazwy poszczególnych zwierząt. Uczniowie z przypisaną nazwą przebiegają pod chustą.

Zabawa druga - majowa pogoda - nauczyciel wprowadza uczniów w zabawę, opowiadając historyjkę: *W piękny majowy dzień (dzieci trzymają chustę i lekko nią kołyszą), dzieci bawiły się na łące. Pogoda była bardzo słoneczna i wiał tylko delikatny wiaterek (dzieci mocniej unoszą chustę). Nagle na niebie pojawiły się ciemne chmury i zerwał się wiatr. Stawał*

się coraz silniejszy, mocniejszy (zwracamy uwagę na intensywność ruchów). Zerwała się wielka burza i zaczął padać deszcz (nauczyciel wrzuca na chustę małe piłeczki). Wszyscy schowali się pod parasolem (uczestnicy zabawy podrzucają do góry i chowają się pod chustą).

Zabawa trzecia - stań na kolorze - uczestnicy tańczą wokół chusty w rytm muzyki. Gdy muzyka milknie, stają na kolorze podanym przez prowadzącego.

2. Systematyzowanie zdobytej wiedzy

Uczniowie wracają do grup, w których pracowali i metodą burzy mózgów starają się odpowiedzieć na pytanie nauczyciela: *Dlaczego malarze często wybierają łąkę na temat swoich prac?* Uczniowie udzielają swobodnych wypowiedzi.

Nauczyciel prezentuje na tablicy interaktywnej dzieła znanych artystów, przedstawiające krajobraz z motywem łąki. Po czym informuje uczniów, iż za chwilę oni sami wcielą się w rolę malarzy i stworzą pracę o takim właśnie tytule.

▪ Tworzenie pracy plastycznej

Uczniowie pracują w grupach. Malują farbami na folii typu stretch łąkę. Przed rozpoczęciem pracy prowadzący rozmawia z uczniami o tym, co powinno się znaleźć na pracy malarskiej i jakich kolorów należy użyć do jej wykonania (przypomnienie barw ciepłych i zimnych). Po skończeniu malowania obrazów, uczniowie prezentują efekty swojej pracy.

Część końcowa

IV Podsumowanie i ocena

- **Rozpoznawanie zwierząt żyjących na łące**

Nauczyciel czyta zagadki o zwierzętach żyjących na łące, chętni uczniowie udzielają odpowiedzi.

- **Sprawdzenie stopnia osiągnięcia założonych celów**

Nawiązanie do pytania kluczowego: Dlaczego powinniśmy chronić łąkę?

Odwołanie się do kryteriów sukcesu i określenie, które z nich udało się osiągnąć.

Wszyscy uczniowie przyklejają kwiatek ze swoim imieniem na wcześniej przygotowane sygnalizatory (zielony - podobały mi się zajęcia, żółty - trochę podobały mi się zajęcia, czerwony - nie podobały mi się zajęcia) w postaci obrazów.

- **Rundka końcowa**

Dokończenie zdania

- Z dzisiejszej lekcji zapamiętam.....

- Każdy człowiek powinien.....

- **Podziękowanie za wspólne zajęcia i pożegnanie słowne**

X. Literatura (w tym Źródła elektroniczne):

- Adamska M., Winiarska G., Howard J., *Owady od A do Z*, wydawnictwo Kropka, Warszawa 2021
- Babiarz J., *Malarstwo jak to działa?*, wydawnictwo SBM, Warszawa 2019
- Cygan J. P., *Poznajemy zagadki przyrodnicze*, wydawnictwo Demart, Warszawa 2015
- Książka nauczyciela*, Elementarz Odkrywców, wydawnictwo Nowa Era, Warszawa 2019
- Łabędź W., Gmitrzak R., *Malarstwo. Najpiękniejsze obrazy*, wydawnictwo SBM, Warszawa 2014
- Praca zbiorowa, *Zagadki przyrodnicze*, wydawnictwo Olimp Media, Jeleniec 2019

- g. Praca zbiorowa, *Najsłynniejsze obrazy*, wydawnictwo Bellona, Warszawa 2013
- h. Praca zbiorowa, *Najsłynniejsze obrazy*, wydawnictwo Bellona, Warszawa 2013
- i. Praca zbiorowa, *Ptaki Polski*, wydawnictwo SBM, Warszawa 2014
- j. Okoń W., *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, wydawnictwo Akademickie Żak, Kraków 2003
- k. Wojnarowska M., *Kompetencje kluczowe - przygotowanie do życia*, czasopismo Trendy nr 4/2016
- l. Zespół redakcyjny, *Zwierzęta Polski*, wydawnictwo SBM, Warszawa 2015
- m. Zespół redakcyjny, *Na ścieżkach wiedzy. Encyklopedia kręgowców*, wydawnictwo Bellona, Warszawa 2013
- n. Zespół redakcyjny, *Na ścieżkach wiedzy. Encyklopedia bezkręgowców*, wydawnictwo Bellona, Warszawa 2013

Źródła internetowe:

<http://abk.umed.pl/cykl-kolba-czyli-uczenie-sie-przed-doswiadczenie/> data pobrania 27.11.2021r.

<https://humanly.pl/cykl-kolba/> data pobrania 27.11.2021r.

<https://biblioteka-zgorzelec.pl/attachments/article/947/Wiosna%20w%20malarstwie%20polskim.pdf> data pobrania 23.11.2021r.

<https://www.youtube.com/watch?v=7yEe9VjXgFI> data pobrania 23.11.2021r.

XI. Załączniki do scenariusza (np. karty pracy, zestawy ćwiczeń dla uczniów, teksty Źródłowe, ilustracje):

1. Załącznik nr 1: puzzle - zdjęcia roślin i zwierząt
2. Załącznik nr 2: nazwy zwierząt i roślin
3. Załącznik nr 3: zagadki
4. Załącznik nr 4: elementy lapbooka

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Monika Wardęcka
podpis Autora/-ki / Autorów

Załącznik nr 1

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Zródło: <https://pixabay.com>

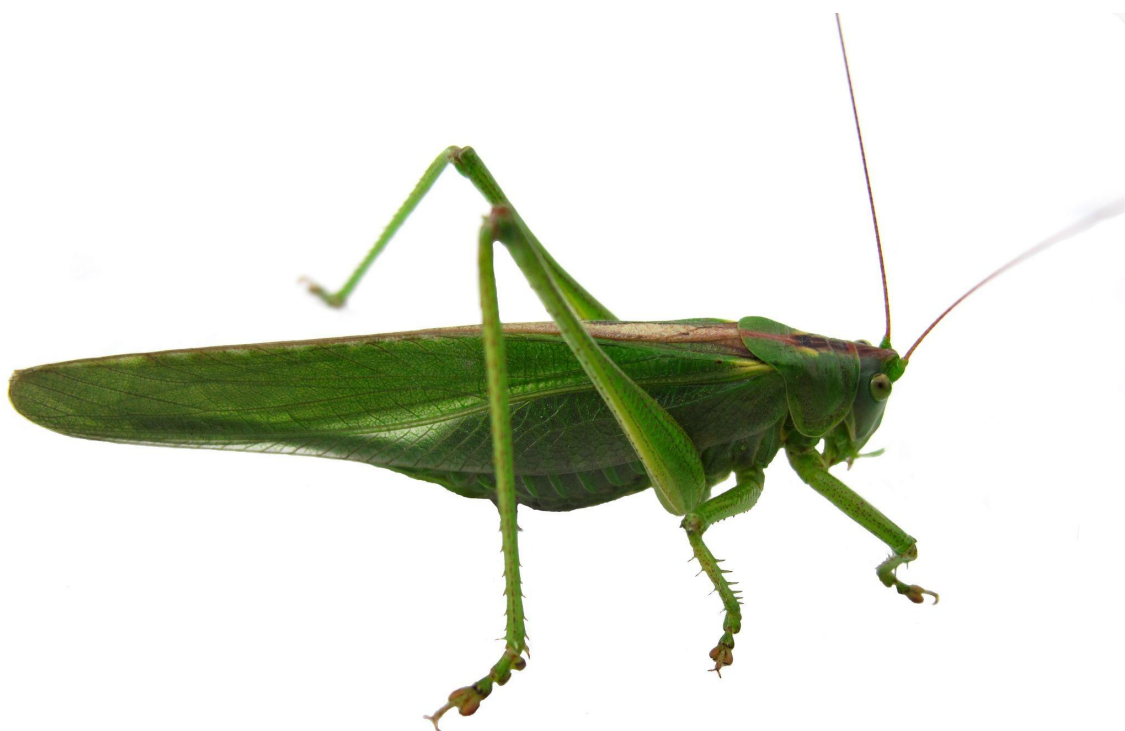
Źródło: <https://pixabay.com>

Źródło: <https://pixabay.com>

Źródło: <https://pixabay.com>

Źródło: <https://pixabay.com>

Źródło: <https://pixabay.com>

Źródło: <https://pixabay.com>

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Źródło: <https://pixabay.com>

Załącznik nr 2

ŚLIMAK

MOTYL

BOCIAN

PSZCZOŁA

ŻABA

ZAJĄC

BIEDRONKI

PASIKONIK

MNISZEK

LEKARSKI

STOKROTKI

CHABRY

RUMIANEK

BŁAWATKI

JASKRY

Źródło: Opracowanie własne: Monika Wardęcka

Załącznik 3 Zagadki

Zabawa dydaktyczna Zagadki o łące.

- Rozwiązywanie zagadek.

Dzieci rozwiązują zagadki i wskazują obrazki przedstawiające rozwiązania.

Skaczą po łące, pływają w wodzie,
żyją z bocianem w ciągłej niezgodzie.
(żaby)

Lata nad łąką w czerwonej kapotce,
a na tej kapotce jest kropka przy kropce
(biedronka)

Rośnie nad wodą ten mały kwiat,
niebieskim oczkiem patrzy na świat
i szepcze skromnie: Nie zapomnij o mnie.
(niezapominajka)

Na zielonej łące rosną ich tysiące,
W swej nazwie „sto” mają
Jak się nazywają?
(stokrotka)

Czy znacie takiego konika,
który pięknie w trawie cyka?
(konik polny)

Krążę nad łąką, ile mam sił,
i zbieram z kwiatów złocisty pył.
(pszczola)

Pracowite, małe
budują wspaniałe
kopczyki, pałace.
Szanujmy ich pracę.
(mrówki)

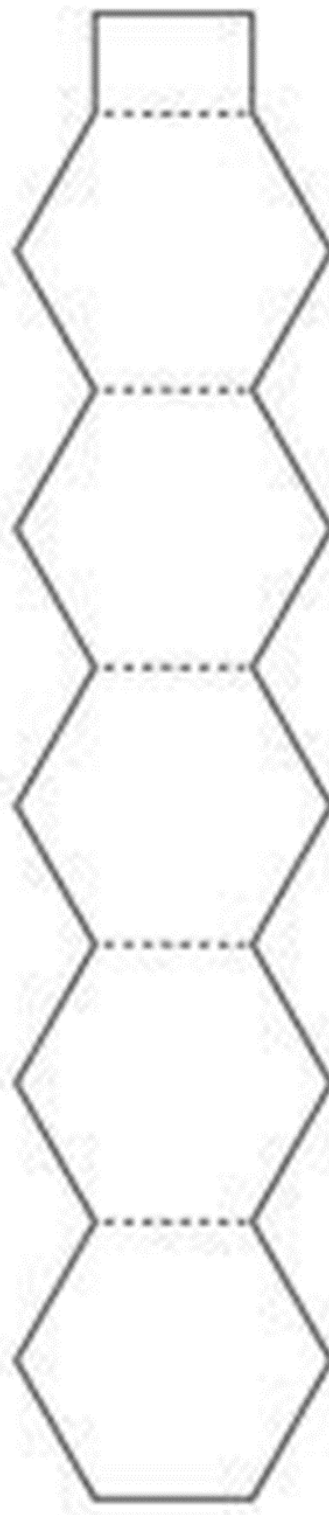
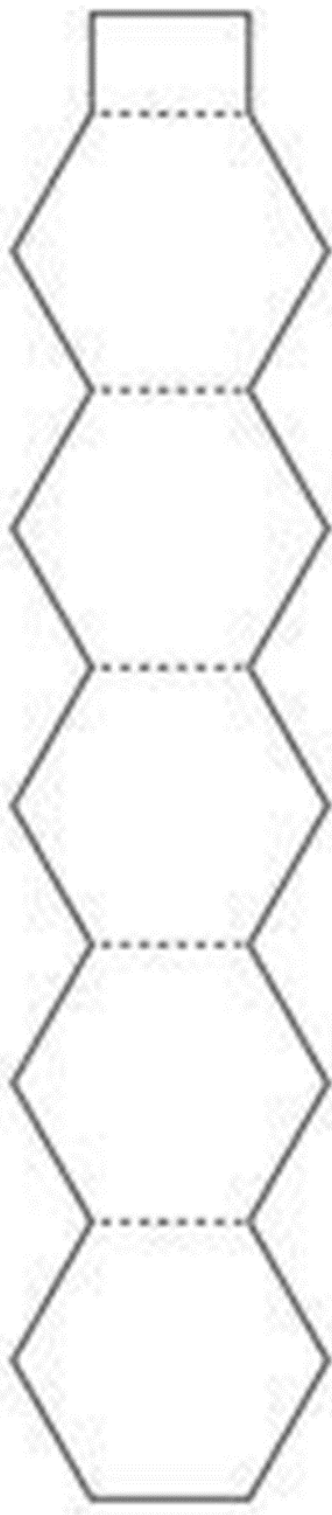
Ten piękny owad
odwiedza kwiateczki,
ma skrzydła tęczowe,
niekiedy w kropeczki
(motyl)

Ma dwa różki, choć nie bodzie
mieszka w trawie albo w wodzie.
Domek swój, jak sami wiecie,
nosi zawsze na swym grzbiecie.
(ślimak)

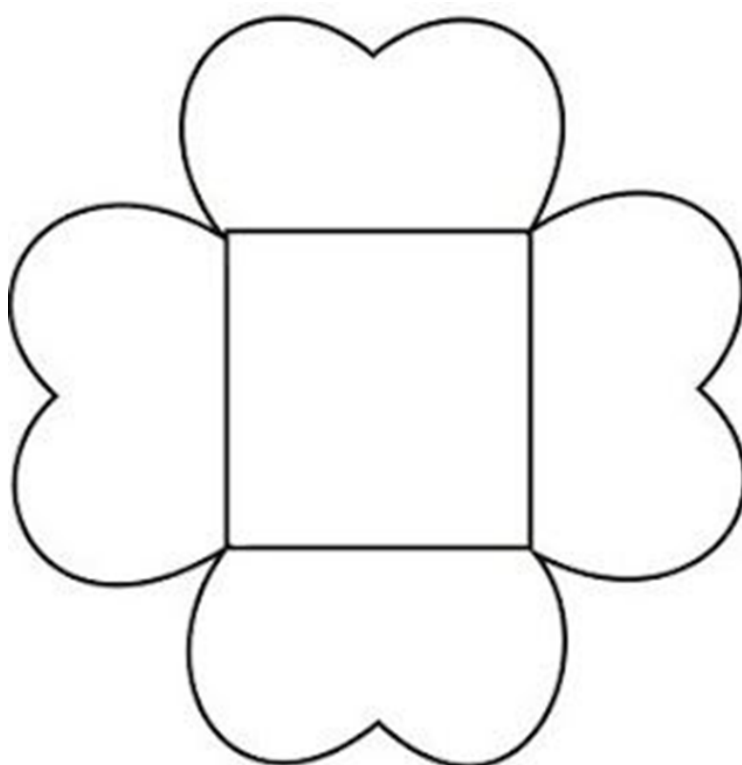
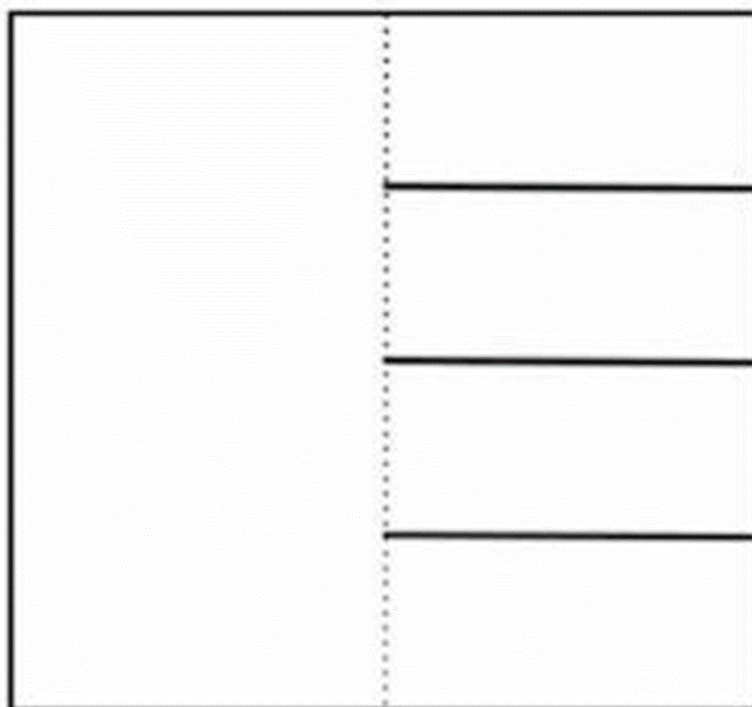
Czerwone ma nogi
biało-czarne piórka, ,
do wody przed nim
żaby dają nurka (bocian).

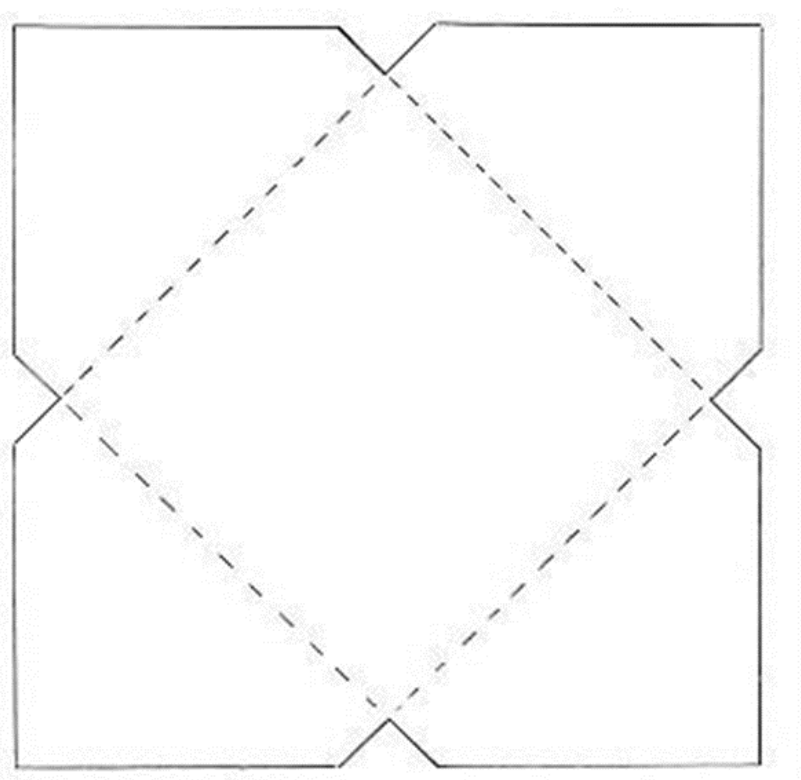
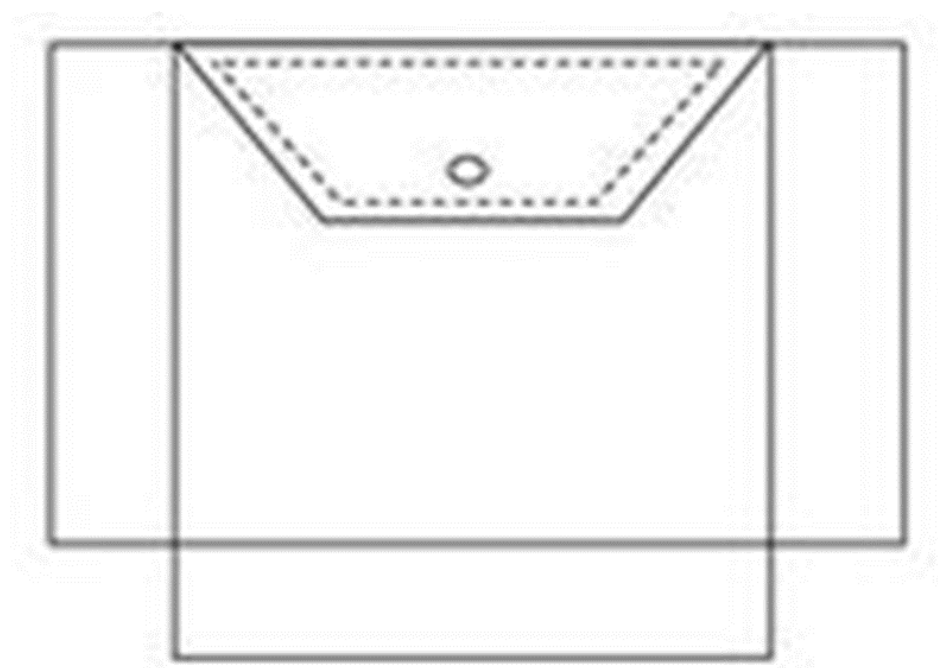
Załącznik 4 Elementy lapbooka

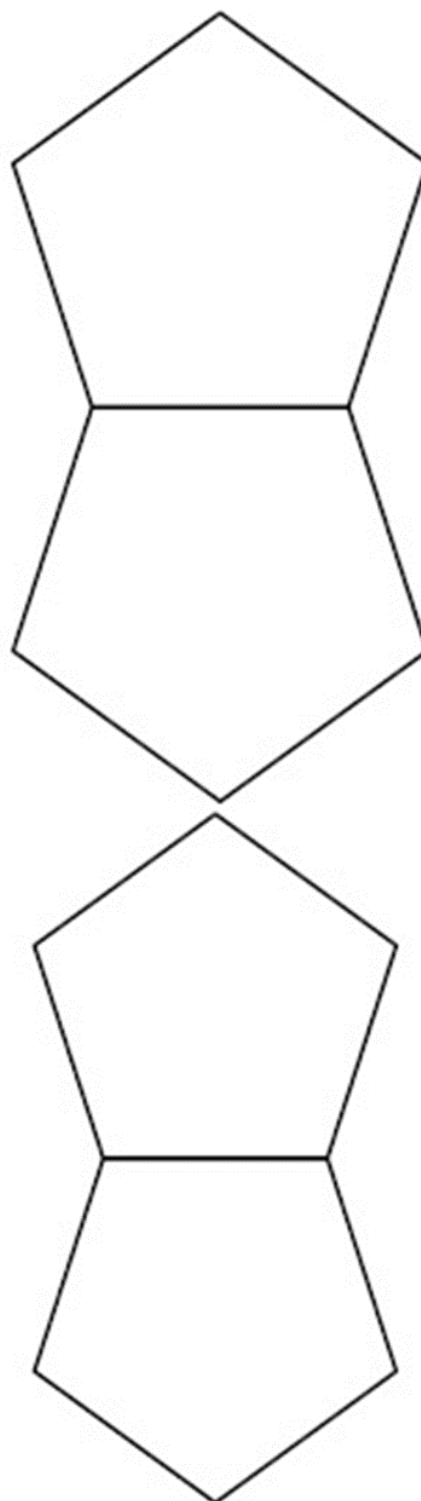
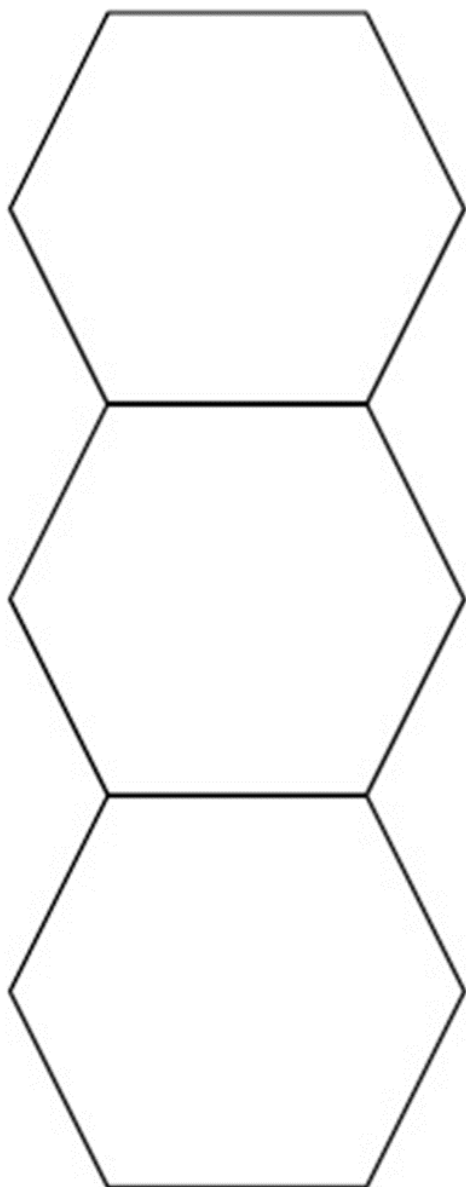
Źródło: <https://pinterest.com>

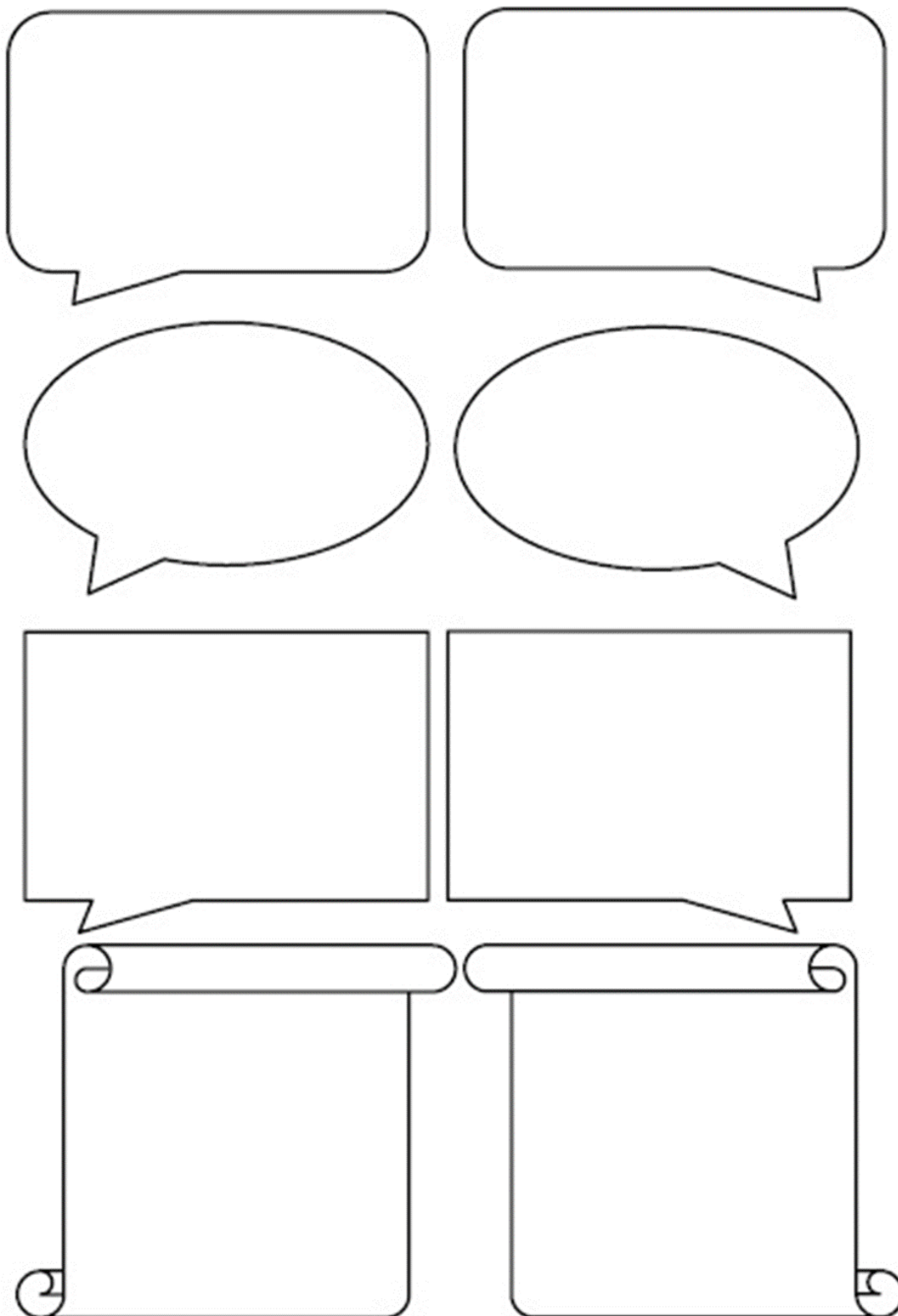
Źródło: <https://pinterest.com>

Źródło: <https://pinterest.com>

Źródło: <https://pinterest.com>

Źródło: <https://pinterest.com>

CO

W TRAWIE

PISZCZY ?